

Sak 3: Uttalelser

Sikkerhetspolitisk uttalelse

Landsstyrets innstilling

SVs 25. ordinære landsmøte

17.-19. mars 2023

Dato: 18.01.23

#svlm23 | sv.no/landsmote

1 Fred. Suverenitet. Solidaritet

2 Overordnede mål og prinsipper

3 1. Sosialistisk Venstrepartis sikkerhetspolitikk har som mål å sikre fred, norsk selvråderett og
4 en FN-ledet regelstyrt verdensorden.

5 2. Sterke internasjonale institusjoner er avgjørende for å løse mange av vår tids store,
6 globale utfordringer. SV ønsker en FN-ledet verdensorden hvor stormakter ikke kan ta seg til
7 rette på mindre stater bekostning. For en liten stat som Norge er det avgjørende at små
8 stater rettigheter respekteres internasjonalt, og at folkeretten overholdes også av
9 stormaktene. Internasjonalt samarbeid for lavere spenning og nedrustning er nødvendig

10 3. Det må være sammenheng mellom norsk sikkerhetspolitikk og de interesser og verdier den
11 norske staten forsøker å fremme og representere. Arbeidet for norsk sikkerhet, våre allianser
12 og samarbeid med andre stater må ikke svekke demokrati og menneskerettigheter i hverken
13 Norge eller andre land. Sikkerhetspolitikken tar utgangspunkt i våre nasjonale interesser og
14 bygger samtidig på internasjonal solidaritet.

15 En verden i endring

16 4. Den russiske invasjonen av Ukraina har ført til krig og energikrise i Europa. Samtidig øker
17 spenningen i Asia. USA er fortsatt verdens mektigste stormakt, men utfordres av Kina. Tiden
18 vi lever i preges av nye stormaktsmotsetninger, stor politisk endring og flere store sosiale og
19 miljømessige kriser som truer framtidig stabilitet i alle deler av verden. En troverdig
20 sikkerhetspolitikk må svare på alle de viktigste truslene mot fred, både globalt og i våre
21 nærområder.

22 5. Stormaktene konkurrerer om politisk innflytelse, militær kontroll og tilgang til markeder og
23 ressurser verden over. Multilateralt samarbeid undergraves stadig oftere, til fordel for
24 alenegang fra mektige stater. Folkerettens stilling og FNs autoritet er kraftig svekket. For små
25 land som Norge er det helt avgjørende å snu denne utviklingen.

26 6. Etter en lang periode med demokratisering i store deler av verden er autoritære regimer og
27 bevegelser nå en voksende trussel. Mange opplever ikke at demokratiet er i stand til å gjøre
28 hverdagen deres bedre eller har mistet troen på at demokratiet kan gi nødvendig forandring.
29 Dette brukes kynisk av autoritære ledere og av det nye ytre høyre.

30 7. Det nye ytre høyre representerer en alvorlig fare for demokratiet, og for tryggheten til ulike
31 minoriteter og kvinner. Når sjåvinistiske krefter får makt øker også sjansen for konflikter både
32 innad i land og mellom stater. Kampen mot den autoritære høyresiden er et hovedspørsmål i
33 vår tid, og må også få følger for norsk sikkerhetspolitikk. SV vil støtte demokratiske krefter,
34 både parlamentariske og i sivilsamfunnet, i kamp mot det autoritære høyre

35 8. Russland under Vladimir Putin spiller en destruktiv rolle i Europa. Det russiske regimet
36 representerer interessene til en snever klasse av oligarker, og står for en nasjonalkonservativ
37 og militaristisk ideologi. Angrepskrigen mot Ukraina representerer et fundamentalt brudd på
38 folkeretten. SV støtter ukrainernes frihetskamp. Putins regime er også aktiv sponsor for ytre
39 høyre og politisk kaos i vestlige land. Russisk aggresjon og vilje til maktbruk mot naboland får
40 store konsekvenser for norsk og europeisk sikkerhetspolitikk.

41 9. Kina har blitt en global stormakt, som i økende grad er avhengig av tilgang til andre lands
42 naturressurser for å opprettholde egen økonomisk vekst. Det kinesiske regimet har blitt

43 betydelig mer ensrettet og undertrykkende det siste tiåret. En totalitær utvikling internt i landet
44 kombineres med en mer offensiv utenrikspolitikk og en opptrapping av trusler om militær
45 aggresjon mot Taiwan. Økonomisk samarbeid med Kina må bygge på erkjennelsen av
46 landets diktatoriske samfunnsmodell. SV ser med bekymring på kinesisk opprustning og vil
47 fortsette kritikken av kinesiske menneskerettighetsbrudd.

48 10. USA er verdens suverent sterkeste militærmakt og har brukt denne til ulovlig angrepskrig
49 og destabilisering i ulike deler av verden i hele etterkrigstiden. Nederlaget i Afghanistan og de
50 mislykkede krigene i Irak og Libya har svekket USA som stormakt, men landet søker fortsatt
51 global militær dominans. SV krever at også USA respekterer folkeretten og FN-pakten.

52 11. EU har tatt en større geopolitisk rolle, men er fortsatt primært et økonomisk samarbeid.
53 EU har ikke et sikkerhetspolitisk og militært samarbeid som i seg selv kan ivareta europeisk
54 sikkerhet, noe som er forsterket av at Storbritannia har forlatt unionen. EU-medlemskap er
55 ikke et svar på Norges sikkerhetspolitiske utfordringer. SV vil arbeide for at Norge ikke
56 integreres tettere i EUs ulike sikkerhetspolitiske initiativ. Et tett samarbeid og godt naboskap
57 med EU er viktig, men SV mener norsk EU-medlemskap vil ha negative sosiale,
58 demokratiske og økonomiske konsekvenser.

59 12. Trusler mot fred og sikkerhet kommer ikke bare fra faren for tradisjonell krig mellom
60 stater. Hybrid krigføring, digitale angrep og spionasje er reelle utfordringer for Norge.
61 Klimaendringer og store flyktningstrømmer kan føre til destabilisering av store områder i
62 framtiden. Verdens avhengighet av fossil energi betyr også avhengighet av en rekke
63 despotiske regimer med store olje- og gassreserver.

64 13. Atomvåpentrusselfen øker når konflikt mellom atommakter kommer nærmere, og det aktivt
65 trues med bruk av atomvåpen. Samtidig skaffer flere land seg kjernevåpen. Undergravingen
66 av nedrustningsavtalene fra 1980- og 90-tallet er svært alvorlig. FNs atomvåpenforbud er i
67 dag det viktigste redskapet for å utløse kjernefysisk nedrustning, gjennom å delegitimere
68 atomvåpen og legge press på atommaktene for å begynne gjensidig nedrustning. Norge må
69 slutte seg til forbudstraktaten.

70 14. Kampen mot økologisk sammenbrudd og global oppvarming er del av
71 sikkerhetspolitikken. Norge har en sterk egeninteresse av å hindre at global oppvarming fører
72 til økt konflikt om knappere ressurser, sosial uro og masseflukt. Derfor er det også i Norges
73 interesse med en hurtig endring av energisystemene, slik at disse raskest mulig baseres på
74 fornybar energi.

75 15. Norge skal prioritere høyt å stille opp i FNs fredsbevarende aksjoner, og sørge for at
76 forsvaret har de nødvendige ressurser for slik deltagelse.

77 **Norsk sikkerhet og beredskap**

78 16. Norge må ha et sterkt nasjonalt forsvar. Norge må ha evne til i større grad å hevde
79 suverenitet og ta hånd om kriser selv. Forsvaret må derfor styrkes i årene som kommer.
80 Forsvaret må være konsentrert om å forsvare Norge, ikke krigsdeltakelse i andre deler av
81 verden. Hæren, Sjøforsvaret og Heimevernet må styrkes. Om mulig må kjøpet av nye F-35
82 reduseres i antall for å bidra til å finansiere styrking av Forsvarets personell.

83 17. Et tydelig nasjonalt norsk nærvær i våre hav- luft- og landområder kan bidra til lavere
84 spenning mellom stormaktene i nord. Samtidig som det norske forsvaret skal styrkes vil SV
85 derfor holde fast på vårt nei til amerikanske baser i Norge, og til baseavtalen som ble inngått
86 med USA i 2021. Også Norges øvrige selvpålagte restriksjoner, som ingen atomvåpen på

87 norsk jord, opprettholdes. Eksport og import av krigsmateriell til regimer som bryter
88 folkeretten eller begår grove menneskerettighetsbrudd må forbys.

89 18. Norges forsvarsevne mot hybrid krigføring og digitale angrep må styrkes, både sivilt og
90 militært. Cyberforsvaret må styrkes, forsvaret må selv drifte og vedlikeholde sine IKT-
91 systemer, og Forsvarets data må lagres i statlig regi. Norge trenger en lov om kritisk digital
92 infrastruktur.

93 19. Folk er forsvarets viktigste ressurs. Erfarne fagfolk må beholdes, og rekrutteringen
94 styrkes. Sentraliseringspress og oppsplitting av fagmiljøer må stanses. Markedsretting og
95 privatisering av forsvaret er i seg selv en sikkerhetsrisiko. I tillegg fører det til oppsplitting av
96 ansvar og oppgaver og må derfor unngås.

97 20. Sikkerhet er mer enn militært forsvar. Norge må ha en god totalberedskap og styrke egen
98 evne til å produsere og lagre mat og medisiner og til å sikre energiforsyning og infrastruktur.
99 Et aktivt landbruk i hele landet, som sikrer selvforsyning og bosetning, er en vesentlig del av
100 vår sikkerhet. Tillit og sterke fellesskap er også en del av vår beredskap, derfor er åpenhet
101 om sikkerhetspolitiske dilemma og beredskapsspørsmål viktig.

102 Allianser

103 21. SVs Nato-motstand har vært godt begrunnet. Under den kalde krigen bandt
104 medlemskapet Norge til et USA som stod bak undertrykkende kriger og blodige kupp flere
105 steder i verden. Norge bidro til en blokkpolitikk som økte faren for større kriger og i verste fall
106 atomkrig. I tiden etter murens fall har Norge på grunn av medlemskapet deltatt i flere
107 mislykkede og feilslåtte kriger utenfor Europa, som del av Natos «out of area»-strategi.
108 Forsvarets ressurser har i tråd med dette blitt dreid vekk fra oppgaven med å sørge for
109 sikkerhet i nærområdene våre, og over til oppgaver som ikke tjener norske interesser.
110 Alliansen gir ikke bare beskyttelse for land i Europa, den er også et redskap for amerikanske
111 stormaktsinteresser.

112 22. NATO-medlemskapet hindrer ikke Norge formelt i å ratifisere atomvåpenforbudet, men
113 NATO-medlemskapet brukes av noen som forklaring på Norges manglende tilslutning. USA
114 og NATO legger press på land som vurderer å slutte seg til forbudet. Nato-medlemskapet er
115 begrunnelsen for at Norge ikke støtter FNs avtale om forbud mot atomvåpen. Noe tilsvarende
116 ser vi med presset mot Tyrkia-politikken til Sverige og Finland i forbindelse med søknadene
117 om medlemskap. Dette er en dypt problematisk side ved Nato.

118 23. SV har lenge ment at et sikkerhetssamarbeid basert på Norden, med gjensidige
119 sikkerhetsgarantier, er den alliansepolitikken som vil tjene Norge best. Norge må søke
120 samarbeid med de landene vi har sterkest grad av felles interesser med. De nordiske landene
121 har i stor grad felles sikkerhetspolitiske utfordringer, et sterkt politisk fellesskap og betydelig
122 samlet militær kapasitet.

123 24. Russlands angrep på Ukraina, som utløste Sverige og Finlands søknad om Nato-
124 medlemskap, har skapt en ny situasjon. Norden har vært sikkerhetspolitisk splittet i flere
125 århundrer. Denne splittelsen kan nå ta slutt. Felles Nato-medlemskap bør ikke være det
126 eneste uttrykket for dette. Den historiske muligheten til også å bygge en tett nordisk
127 forsvarsallianse må benyttes. SV vil utvikle Nordefco til en fullverdig allianse, med en egen
128 solidaritetspakt som forplikter de nordiske landene til å beskytte hverandre i kriser og krig.
129 Norge skal ikke stå alene, men sammen med resten av Norden.

130

131 **Dissens 1. Et mindretall på 14 vil legge til følgende tekst før avsnitt 25:**

132 *Nato består av land med svært ulike interesser, og den viktigste motsetningen er*
 133 *mellom stormakta USA og mindre stater som Norge. Synet på internasjonal rett og*
 134 *ønsket om lavspenning i egne nærområder i stedet for stormaktsrivalisering er*
 135 *interessebaserte motsetninger som ikke forsvinner selv om en deltar i samme allianse.*
 136 *Den påståtte sikkerhetsgarantien i Nato er ikke en garanti, men hviler på at USA ser*
 137 *seg tjent med å stille opp i ulike situasjoner. Norge betaler en høy pris for å øke*
 138 *sannsynligheten for at det skal skje. Norge tilpasser sin utenrikspolitikk og har bidratt i*
 139 *kriger etter USAs ønsker, også der det strider mot våre egne interesser. Forsvaret av*
 140 *Norge har blitt nedprioritert, og norsk utenrikspolitikk er inkonsekvent og svak der vi*
 141 *burde stå fast på universelle prinsipper og forsvar av folkeretten.*

142 25. SVs mål er en europeisk og nordisk sikkerhetsordning som er uavhengig av USA. Det kan
 143 skje gjennom en etablering av et nytt sikkerhetspolitisk fellesskap når den politiske
 144 situasjonen i Europa gjør det mulig, eller gjennom at Nato forandres og tyngdepunktet
 145 forskyves til Europa. Et nordisk forsvarssamarbeid vil samtidig være det beste fundamentet
 146 for norsk alliansepolitikk. Slik endring må trolig skje gradvis og kollektivt. SV vil derfor arbeide
 147 for dette, framfor en norsk utmelding av Nato.

148 **Dissens 2. Et mindretall på 14 vil endre setninga i linje 148-149 til følgende tekst:**

149 *SV vil derfor arbeide for å bygge andre allianser og sikkerhetsordninger som bedre*
 150 *ivaretar verdensfreden og norske sikkerhetsinteresser.*

151 26. SVs strategi omfatter også en annen norsk rolle i Nato. Norge må bruke et hvert
 152 handlingsrom for å prøve å påvirke Nato i rett retning. Norge må gå inn for at Nato skal være
 153 en ren forsvarsallianse, og opptre uavhengig av USA i alliansen. Særlig vil SV fortsette å
 154 legge vekt på: a) At Out of area-konseptet avvikles, så Nato ikke kan operere utenfor eget
 155 område, b) At atomvåpenstrategien til Nato legges bort, og c) At Nato ikke skal involvere seg
 156 politisk på USAs vegne i konflikter i andre deler av verden, for eksempel ved å blandes inn i
 157 den spente situasjonen i Øst-Asia.

158 **Dissens 3. Et mindretall på 8 vil ha følgende tillegg til avsnitt 26:**

159 *SV vil ikke støtte norsk deltakelse i rene NATO-operasjoner utenlands. SV vil kun støtte*
 160 *utenlandsoperasjoner for å oppfylle FNs vedtak om verdenssamfunnets ansvar for å*
 161 *forhindre grove overgrep mot sivile gjennom «Responsibility to protect (R2P)». For at*
 162 *dette ikke skal bli misbrukt, som man har sett flere katastrofale eksempler på, er det*
 163 *nødt til å være strenge krav til slike operasjoner. For at SV skal kunne støtte slike*
 164 *operasjoner må minimum disse punktene være oppfylt:*

- 165
- 166 • *Nødvendig behov. Det må være alvorlig og irreversibel trussel eller handlinger mot*
 167 *en stor gruppe.*
- 168 • *Rett intensjon. Målet må være å stoppe menneskelig lidelse.*
- 169 • *Siste utvei. Alle andre tiltak må ha blitt prøvd eller vurdert utilstrekkelig*
- 170 • *Proporsjonalt tiltak. Militære intervensjoner må ikke gå utover det nødvendige for å*
 171 *stoppe lidelsen.*
- 172 • *Mulighet til å lykkes. Det må være en relativ høy mulighet for at man skal nå målene,*
 173 *og det må være høy sannsynlighet for at en militær intervensjon er bedre enn*
 174 *alternativet.*
- 175 • *Riktig autoritet. Tiltaket må ha FN-mandat.*
- 176

177 27. Det er dypt problematisk at Nato har medlemsland som selv styres av autoritære regimer.
178 Dette gir autoritære ledere vetomakt over norsk og europeisk sikkerhetspolitikk. Norge må stå
179 opp mot Tyrkias forsøk på å bruke Nato-medlemskapet til å unndra seg kritikk av sine
180 overgrep mot den kurdiske befolkningen og til å drive utpressing mot andre medlemsland.

181 28. Norsk avhengighet av USA må reduseres raskt. Europa må regne med å ta ansvar for
182 egen sikkerhet i fremtiden. Den politiske utviklingen i USA gjør også at amerikanske
183 sikkerhetsgarantier i enda mindre grad kan tas for gitt. Norsk forsvarsplanlegging og
184 alliansepolitikk må ta høyde for dette.

185 **Solidaritet og sikkerhet**

186 29. Solidaritet bidrar til sikkerhet. Den ukrainske frihetskampen har SVs fulle støtte, mislykkes
187 Russland i sitt angrep bidrar det også til å trygge andre land og til å beskytte folkeretten. På
188 samme måte er solidaritet med mennesker og stater som undertrykkes i andre deler av
189 verden avgjørende viktig. Når folkerettsbrudd, okkupasjon eller ulovlig krig gjennomføres av
190 vestlige land eller land med tett samarbeid med Vesten må også det fordømmes og
191 motarbeides.

192 30. For å få en rettferdig og fredelig verden trengs en radikal omfordeling av makt og
193 ressurser, et forbruk som ikke ødelegger miljøet og en økonomi underlagt demokratisk
194 styring. Slik skapes grunnlag for fred og trygghet. Norges utenriks- og utviklingspolitikk må ha
195 dette som sine fremste mål.

196 31. SV vil arbeidet for at solidaritet skal bidra til trygghet for sivilbefolkning i områder i verden
197 som er urolige eller i krig. Vold mot kvinner og barn brukes systematisk som våpen i
198 konflikter, og FN må raskere og oftere gripe inn for å hindre voldsbruk mot sivile. SV arbeider
199 for at Norge skal føre en humanitær asyl- og flyktningpolitikk.

200 32. Fredsbevegelsen og den brede folkelige mobiliseringen mot atomvåpen har spilt en viktig
201 rolle i motstand mot militarisering og for avspenning. Spesielt i tider med opprustning, krig og
202 konflikt er aktiv støtte til og deltakelse i slike bevegelser viktig.

203 33. SVs utenriks- og sikkerhetspolitikk har alltid vært basert på at Norge må være et land som
204 tenker selv, ikke følger blindt etter andre. Kombinasjonen av norsk sikkerhet og selvråderett,
205 aktivt freds- og nedrustningsarbeid og internasjonal solidaritet vil fortsatt være det
206 grunnleggende for SV.